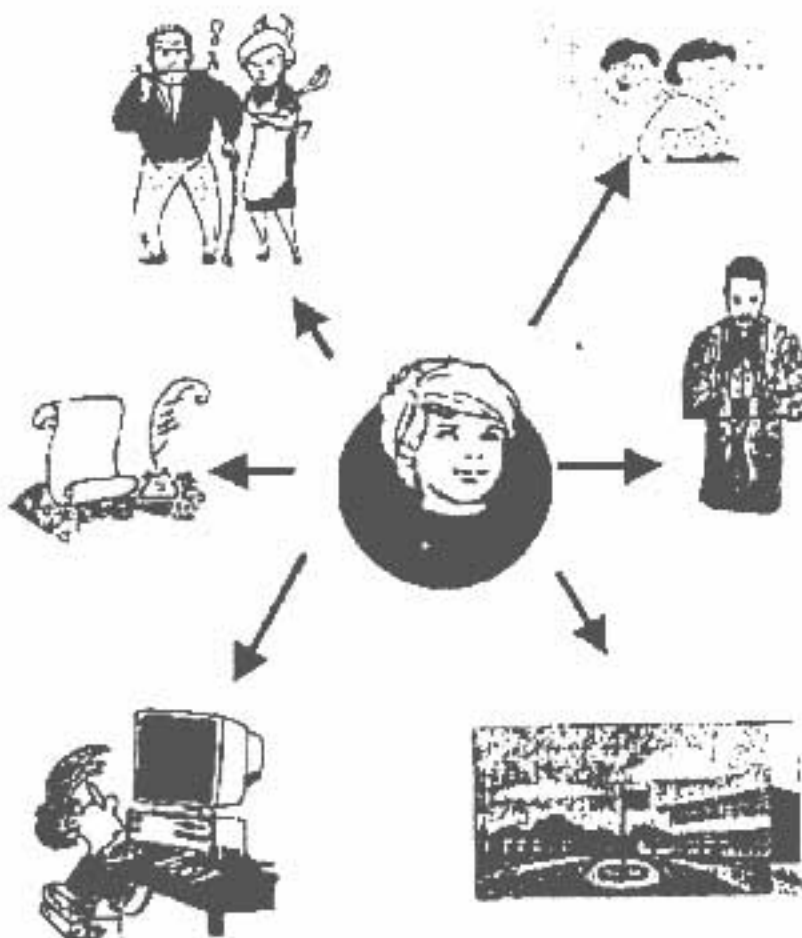

แหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นคนรู้รอบ

URL to be Educated – man

ชัยพจน์ รักราม*

การเรียนรู้ในโลกปัจจุบันนั้น ไม่ใช่ได้จากครูที่สอนในสถานศึกษาแบบที่เราเคยพบเห็นมาก่อน และการสอนแบบเดิม ๆ คือ ครูเป็นศูนย์กลาง เมื่อครูไม่มาก็ไม่ต้องเรียน และนักเรียนก็ตั้งใจมีความสุข บางทีครูก็มีความสุข เพราะไม่ต้องเหนื่อยกับการต้องตะเบ็งเสียงสอน

ตามกฎหมายทางการศึกษาที่กำลังจะคลอด(พ.ร.บ.การศึกษา) ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องได้รับความรู้จากครูในห้องเท่านั้น แหล่งเรียนรู้มีอยู่รอบตัว พ่อแม่ ชุมชนที่รู้เรื่องเฉพาะดี เพื่อนสถาบันทางศาสนา การเรียนด้วยตนเองจากการอ่านหนังสือพิมพ์ ดู TV และทันสมัยหน่อยคือใช้คอมพิวเตอร์เป็น

* หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ราชบุรี

เรียกระบบ Internet แล้วก็จะได้รับความรู้เองตามต้องการ ไม่มีความเครียดเพราะไม่ต้องท่องจำความรู้เพื่อตอบคำถามครูให้ได้ การหาความรู้จึงสนุก ศ.ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ใช้คำว่า Pleam มาจากคำว่า Play + learn เรียนอย่างมีความสุข ไม่ต้องจำมากแต่การได้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็น และได้ลองปฏิบัติจริงจะจำได้เอง ผิดกับเรียนโดยครูบอกที่ต้องฝืนใจจำ บางเรื่องไม่เกี่ยวกับเราบางเรื่องก็ล้าสมัยไปแล้ว

การปลูกฝังคุณลักษณะในการเรียนรู้

การฝึกให้นักเรียนใฝ่เรียน ใฝ่หาความรู้ จะทำให้เด็กมีนิสัยที่ติดตัวไป เขาจะได้เปรียบเด็กที่เรียนแบบท่องจำโดยไม่ได้ใช้หัวคิด และเรียนจากครูคนเดียว เพราะความรู้ไม่ได้หยุดอยู่กับที่ แต่พัฒนาไปเรื่อย ๆ เรียนกันไม่รู้จักจบ ถ้าครูสามารถชี้แนะวิธีแสวงหาความรู้โดยใช้หลักวิจัยเบื้องต้นก็จะทำให้การเรียนรู้ สนุกสนาน เพลิดเพลิน เช่นอยากรู้คำตอบเมื่อมีปัญหา ก็ลองตั้งสมมติฐานแล้วหาแหล่งความรู้เอง โดยวิธีต่าง ๆ ปุจฉา วิสัจฉนาบ้าง ดูจากสื่อทางไกลบ้าง ศ.นพ.ประเวศ วะสี พูดไว้ว่า สมอของคนนั้นมหัศจรรย์จริง ๆ มีเซลล์ตั้งแสนล้านตัว การที่คนจะเกิดปัญญาได้ก็ต่อเมื่อ รู้จักคิด รู้จักตั้งคำถามเองแล้วตอบเอง (Neural network) ถ้าคำถามยากมากตอบเองไม่ได้ก็ค่อย ๆ ไปหาแหล่งเรียนรู้จะช่วยให้ตอบคำถามได้คนที่เป็นครูจึงไม่ใช่เตรียมแต่เนื้อหาสาระที่จะป้อนให้เด็กอย่างเดียว แต่ต้องสอนวิธีการ (how to know) และแหล่งการเรียนรู้ (Universal Resource Locator) ให้นักเรียนต้องบอกวิธีค้นคว้าจากสื่อคอมพิวเตอร์เครือข่าย (Computer Network) และเมื่อได้ความรู้แล้วต้องอ้างอิงแหล่งให้บริการความรู้ได้

วิธีการอ้างอิง

การอ้างอิงแหล่งเรียนรู้ที่ได้จากการสืบค้นด้วยตนเองจากคอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบ Internet จึงเป็นเรื่องที่ควรรู้ไว้ เพราะจำเป็นมากในอนาคต การอ้างอิงในบรรณานุกรมท้ายบท ควรมีองค์ประกอบดังนี้ :-

- 1 ชื่อผู้แต่ง หรือแหล่งเรียนรู้
- 2 ชื่อเรื่องที่สืบค้น
- 3 วัน เดือน ปี ที่สืบค้น
- 4 ที่ตั้ง หรือ เจ้าของ Website

ตัวอย่าง

มนัส ชัยโรจน์, การออกแบบบ้านบนโยแมงมุม, 9 กันยายน 2541

1

2

3

ภาคเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

4

วิทยาเขตปัตตานี

<http://bunga.pn.psu.ac.th/education/techno/homepage.htm>

หรือที่ค้นจากต่างประเทศ

National Forum, Attracting and Propasing Teachers for 21 st Contry,

1

April 17, 1997. <http://www.ed.gov>

3

4

แหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

แนวโน้มการใช้สื่อคอมพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นหาความรู้ และนวัตกรรมจากนอกพื้นที่นอกประเทศไปสู่ต่างประเทศจะมีมากขึ้น การรู้ภาษาอังกฤษ และรู้จักใช้คำสั่งในคอมพิวเตอร์จะจำเป็นมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

แต่ผลที่ได้จะคุ้มค่า รวดเร็ว ประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากรไปได้มากในโลกของ Internet มีแหล่งความรู้ ข้อมูลข่าวสารมากมาย ทั้งทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสมัยใหม่ การเมือง การปกครอง ศาสนา วรรณคดี การศึกษา การกีฬา การบันเทิง และแม้แต่เรื่องข่าชั้น เมื่อสามารถต่อโทรศัพท์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ของเราไปยังบริษัทที่เราเป็นสมาชิก (ISP-Internet Service Provider) เสียเงินค่าโทรศัพท์ในอัตราปกติ เคยเสีย 3 บาทก็จะเสียแค่นั้น เราจะติดต่อไปยังแหล่งความรู้ที่จังหวัดไกลออกไปในเมืองไทย หรือออกนอกเมืองไทยไปต่างประเทศก็ทำได้เลย ไม่ต้องเสียเงินเพิ่มไปจากนั้น

เมื่อได้ข้อมูลหรือความรู้ตามที่ต้องการแล้วไม่ต้องวิ่งหาเครื่องเขียน หากกระดาษให้ยุ่งยาก เสียเวลา เราดึงข้อมูล (download) มาเก็บไว้ใน Disk ที่เตรียมจะเป็นเฉพาะตัว หนังสือ หรือ ภาพก็ทำได้ทั้งนั้นเมื่อเก็บไว้ (Save) เรียบร้อยค่อยนำมาพิมพ์ออกกระดาษ เพื่อไว้ศึกษาค้นคว้าหรืออ้างอิงในโอกาสต่อไป

จะเห็นว่าการเรียนรู้ในอนาคตไม่ได้ผูกขาดว่าต้องอยู่ในห้องเรียนในโรงเรียนเท่านั้น เรียนที่บ้าน เรียนที่ไหน ๆ ก็ได้ จึงต้องเปลี่ยนแนวคิดเดิม ๆ ว่า ครูเป็นศูนย์กลางเพราะความรู้รอบ ๆ ตัวนักเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายดังกล่าวแล้ว

ความรู้ต้องคู่คุณธรรม

อย่างไรก็ตามการมีความรู้มากยังไม่สามารถสร้างคนให้สมบูรณ์มีคุณภาพเพราะคนที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีความรู้คู่คุณธรรม ทุกวันนี้แหล่งคุณธรรมนับวันจะหาได้ไม่ง่ายขึ้น จากสถาบันศาสนาจากผู้นำที่เป็นต้นแบบ (Human modeling) จากคนใกล้ชิดที่สุด คือพ่อแม่ ครูอาจารย์ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาต้นแบบดังกล่าวให้ผู้เรียนได้ศึกษา สังเกต และเจริญรอยตามไปที่ละน้อย และเรียนโดยการปฏิบัติจากปรีชาที่เรียนรู้มาแล้ว การปลูกฝังคุณลักษณะทางจริยธรรมกับผู้เรียนให้เป็นคนขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ ช่วยเหลือสังคมนั้น จะต้องได้รับการปลูกฝัง บ่มเพาะมานานพอสมควร และดูจะยากกว่าการเรียนรู้เพื่อให้เป็นคนรู้รอบ (Educated - man) เสียอีก

ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการพัฒนาคน คงต้องคิดตั้งแต่เดี๋ยวนี้